Registratienummer: **34335** / 34337

Notitie ter opiniërende bespreking
commissie Ruimtelijke Zaken

Datum vergadering:	13 september 2023
Agendapunt:	12
Onderwerp:	Groenstructuurplan 80% versie
Portefeuillehouder:	wethouder Marius Tielemans

Heesch, 11 juli 2023

Inleiding
Op dit moment werken we samen met onze partners aan het ontwerp-Groenstructuurplan. De volgende producten zijn nu als een 80%-versie gereed:

- Rapportage Groenstructuurplan
- Groenstructuurkaarten
- Uitvoeringsprogramma Groenstructuurplan

Deze stukken zijn bij deze notitie gevoegd.

Middels deze notitie informeren wij u over de essentie van het Groenstructuurplan. Ook vragen wij u om u uit te spreken over enkele belangrijke onderwerpen. Om u te helpen bij een goede opinie-vorming voegen wij factsheets toe met achtergrondinformatie.

Essentie GSP
Kort samengevat is de hoofdboodschap van dit Groenstructuurplan als volgt:

- Groen is geen doel maar een middel om doelen op het gebied van klimaat, gezondheid, biodiversiteit en identiteit te bereiken.
- Om die doelen te bereiken hebben we voldoende groen nodig in de juiste kwaliteit
- Inrichting en beheer gaan we meer richten op biodiversiteit
- We hebben anderen nodig om onze doelen te bereiken. Het goede voorbeeld geven, communiceren en stimuleren horen hierbij.

Aandachtspunten GSP
De volgende aandachtspunten in het voorliggende rapport zijn relevante wijzigingen ten opzichte van onze huidige werkwijzen:

- Voedselbossen en bijzondere groenvormen zoals plukfruit zijn op dit moment heel actueel. In het GSP staat het standpunt dat wij deze initiatieven zeker toejuichten, maar aanleg en exploitatie vooral bij anderen beleggen die hierop goed zijn ingericht qua kennis en capaciteit.
- Kwaliteitsniveau aanleg en onderhoud: Op bijzondere plekken zoals centrumgebieden leggen we openbaar groen aan in een wat hogere kwaliteit. Onderhoud doen we overal 'gewoon goed'.
- Bereikbaar groen: we willen dat voor iedereen groene koelteplekken of gebruiksgroen bereikbaar is binnen een acceptabele afstand. Om tot een juiste spreiding van dergelijke plekken te komen hanteren we afstandsnormen.
- Verbindingen: Op de groenstructuurkaarten zijn groene gezonde structuren aangeduid die een netwerk vormen voor mens en dier.

- Voldoende groen realiseren we door te gaan werken met een groennorm.
- Honden willen we voortaan aan de lijn omdat dat beter is voor de biodiversiteit en minder hinder geeft bij agrariërs.
- Participatie: we juichen het toe als onze burgers meedenken over onze plannen. We geven aan de voorkant duidelijk aan welke kaders gelden die nodig zijn om onze doelen te halen en waar de 'meedenkruimte' zit.

De realisatiestrategie bestaat uit vier sporen:

1. werk-met-werk-maken
2. actief ontstenen en vergroenen
3. beheer in lijn brengen met GSP
4. stimuleren, communiceren en informeren

Om deze producten uit te kunnen werken tot een 100% versie vragen wij uw mening over een aantal onderwerpen. Voor uitgebreide achtergrondinformatie over de onderwerpen verwijzen wij u naar de bijgevoegde factsheets.

Onderwerpen

Onderwerp 1: Kaders voor groenbeheer

Toelichting

De groenbeheerplannen vormen een directe uitwerking van het Groenstructuurplan en worden vastgesteld door het college. Middels deze NTO vragen wij u om de kaders voor dit beheer. Deze kaders worden opgenomen in het Groenstructuurplan en zullen de basis vormen voor de uitwerking van de beheerplannen.

We willen openbaar groen beheren volgens de vier uitgangspunten:

- Bernhezer groenbeheer is nuchter, sober en doelmatig
- Het bijdragen aan een hogere biodiversiteit is een belangrijke functie van ons openbaar groen
- We werken planmatig
- Bewoners mogen participeren in inrichting en beheer

Groenbeheer is een veelomvattend pakket aan maatregelen. Naast reguliere onderhoudsmaatregelen ten behoeve van veiligheid, instandhouding, netheidsonderhoud e.d. komen er steeds meer zaken bij kijken, waaronder:

- Invasieve exoten zoals aziatische duizendknoop en reuzenberenklauw rukken steeds meer op en er komen vanuit de maatschappij steeds meer kritische noten op het feit dat wij hier niet actief op bestrijden.
- De transitie naar ecologischer beheer vraagt om maatregelen van zowel eenmalige als structurele aard.
- Een planmatige beheeraanpak is nodig om alle groenbeheertypen te kunnen onderhouden met de capaciteit die nu beschikbaar (1 FTE). De maatschappij vraagt echter ook om maatwerk. Dat vraagt om locatiespecifieke beoordeling, overleg met belanghebbenden en overleg met aannemers om tot (meer) passende maatregelen te komen. Daarnaast is biodiversiteit gebaat bij maatwerk.
- Bewoners willen participeren in ons beheer. Dat is positief maar de begeleiding daarvan kost veel tijd.

Naast de financiële middelen kost het goed beheren van ons openbaar groen tijd en aandacht die op dit moment onvoldoende beschikbaar is. We willen voor een periode van 3 jaar een (natuur-)beheerder inzetten die het concept ecologisch groenbeheer implementeert en alle

onderhoudscontracten in lijn brengt met de ambities uit ons Groenstructuurplan. Na die 3 jaar volgt een evaluatie die laat zien wat structureel nodig is aan formatie om biodiversiteit goed in te bedden in onze organisatie.

Vragen aan de commissie

- Wat vindt u ervan om deze vier uitgangspunten als basis te gebruiken voor al ons groenbeheer?
- In hoeverre vindt u dat er ruimte geboden moet worden voor maatwerk inzake ons groenbeheer met het doel een hogere biodiversiteit te bereiken en meer te kunnen anticiperen op vragen uit de samenleving?
- Welke overwegingen en aandachtspunten geeft u ons mee ten aanzien van de strategie om voor een periode van 3 jaar een (natuur-)beheerder in te zetten en daarna te evalueren.

Onderwerp 2: Bomen en verharding

Toelichting

In alle partnerconsultaties inzake Omgevingsvisie en Groenstructuurplan werd gevraagd om meer bomen. Wij erkennen het belang van meer bomen. De smalle gemeentelijke bermen zijn echter niet altijd de juiste plek om bomen probleemloos oud te laten worden en leveren daardoor vaak probleemsituaties op. Op dit moment vraagt het verhelpen van boomwortelopdruk in verhardingen ongeveer 20% van ons wegbeheerbudget. En we zien hierin een stijgende lijn.

Discussie / scenario's

Wij willen daarom bestaande bomen zo lang mogelijk in stand houden en het boom- en wegbeheerbudget hierop afstemmen. Als bomen uitvallen door natuurlijk verval maken we een zorgvuldige keuze. We planten alleen bomen terug op plekken waar ze kans hebben op een duurzame toekomst. Grote knelpunten met bomen en verharding willen we blijvend oplossen door hier een keuze te maken tussen behoud bomen of aanpassing wegprofiel. Het Groenstructuurplan en het nog op te stellen Mobiliteitsplan kunnen helpen bij het maken van die keuzes.
De verwachting bestaat dat daarmee het aantal bomen langs onze wegen gaat afnemen.
Wij zien wel kansen om meer bomen aan te planten in onze plantsoenen. Daarnaast willen we we derden (burgers, agrariërs, terreinbeherende organisaties) stimuleren om meer bomen aan te planten.

Als we vinden dat er actief moet worden ingezet op behoud van het huidige aantal gemeentelijke bomen, of zelfs een toename daarvan, zijn er meerdere strategieën mogelijk:

- Beheerbudget aanvullen met een vervangingsbudget zodat elk jaar een aantal kansrijke lanen kan worden aangevuld met extra bomen.
- Projectmatig (incidentele) middelen beschikbaar stellen om lanen en plantsoenen aan te vullen met bomen
- Een compensatieregeling instellen waarmee voor elke gerooide boom een bedrag wordt gestort in een groencompensatiefonds zodat (elders) bomen kunnen worden teruggeplant. (N.B. het betreft 95% gemeentelijke bomen. Vulling van een dergelijk fonds is daarmee met name administratief van aard)

De voorkeur gaat uit naar de eerste optie omdat daarmee structureel en planmatig ingezet kan worden op het aanvullen van het bomenbestand.

Vraag aan de commissie
Welke overwegingen en aandachtspunten geeft u het college mee ten aanzien van de bomen en de strategie om het bomenbestand op peil te houden?

Onderwerp 3: Groennorm en groencompensatie
Toelichting
Het Groenstructuurplan heeft een nauwe relatie met de Omgevingsvisie. Op 21 juni 2023 is de Omgevingsvisie besproken en hebt u zich uitgesproken over de groennorm en het groencompensatiefonds. In de bijgevoegde factsheet vindt u het concept zoals wij dat nu hebben uitgewerkt.

Vraag aan de commissie
- Hebt u nog aanvullingen of opmerkingen op deze opzet voor groennorm en groencompensatie?

Vervolg
Na ontvangst van de reacties van uw commissie gaan we verder aan de slag met de totstandkoming van het definitieve groenstructuurplan dat eind 2023 aan uw raad wordt voorgelegd. Daarbij brengen we ook de financiële consequenties in beeld. Na vaststelling van het groenstructuurplan werken wij de groenbeheerplannen uit.

Bijlage(n) De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.
- 80% versie Groenstructuurplan
- 80% versie Groenstructuurkaarten
- Legenda bij 80% versie Groenstructuurkaarten
- 80% versie Uitvoeringsprogramma Groenstructuurplan
- Factsheet kaders voor (ecologisch) groenbeheer
- Factsheet bomen en verharding
- Factsheet voldoende groen
- Flyer Bestuurders op de bres voor de bedreigde bij
- Rapport 'Aan de slag met biodiversiteit'

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Antoine Walraven
waarnemend burgemeester